

яється до душки про потребу прийняти комуністичний Китай до ОН. Крішна Мемон — лівий соціаліст і ретивий адепт китайських комуністів. Він висловлює жаль, що ЗДА є проти прийняття комуністичного Китаю в ООН.

● Північно - корейські комуністи затримали 42-ох південно-корейських рибалок, які були на човні «безправно» ловили рибу на водах Північної Кореї. Північно - корейські воєнні патрульні човни організують систематичні облоги на рибалок, які необережно відійшлися від південно - корейських берегів.

● Американська амбасада в Іраку рішуче спростувала, наскільки якісь американці чинили як окремі американці були звинувачували в змові, про яку голосно розповідає тепер преса на Середньому Сході, що американці віддають гроші з боку ізраїльських кіл, які ще за останньої війни пробували зробити переворот у королівстві Гізеве.

СВОВОДА
UKRAINIAN NEWSPAPER
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗНОВУ МОВА ПРО ВІЙНУ

Промова Нікіти Хрущова з 10 листопада ц. р. із заповіддю, що СРСР передає свої права на території Берліну східно-німецькій "суверенній державі", і його нота з 27 листопада ц. р. з ультимативним 6-місячним терміном про перетворення західного Берліну на "вільне місто" без західних військових залог, зустріли негативний, загальний і одностайний спротив Заходу. Аргументська советська вимога, щоб ЗДА, Англія і Франція відкачали з західного Берліну свої війська, літаків, зброя, не більше як 10 тисяч солдатів, зменшувала західно-американський та внутрішньо-німецький фронт. Навіть англійські лейбористи та західно-німецькі соціалісти заявили проти концепції "вільного міста", признавши, що таке демілітаризоване місто всередині східно-німецької комуністичної зони, де стасіонавана ціла велика советська армія, в дуже швидкому часі опинилася б під комуністичним правлінням. Це було б не тільки нещадним для 2,5-мільйонного населення того міста, для його господарства і культури, але й був би страшний морально-політичний удар для вільного світу.

Тому не було ніякого сумніву, що заповіджений вже рашіне, що перед виступом Хрущова з отим новим труктом з добу холодної війни, з'їзд міністрів закордонних, військових, господарських і фінансових справ Організації Північно-Атлантичного пакту (НАТО) в Парижі на 16-го ц. м. відкрити советський плантаж і висловити свою солідарність із західними берлінцями, що 7 грудня ц. р. дали Хрущову найвимогливішу відповідь, не вибравши до свого автономного союму ні одного комуніста. Проте, було відомо, що в справі тактики були в західному таборі розбіжності. За часописних твердженнями, Англія — головна під натиском своїх соціалістів — схилилася до того, щоб використати ноту Хрущова для зголошення контрпропозицій, які привели б до конференції із совстами про об'єднання Німеччини. Таке становище йшло по лінії західно-німецького посольства Вілья Брандта, який відразу заявив, що не існує проблеми Берліну у відірванні від цілої проблеми Німеччини, і тому над справою Берліну треба перегорювати в межах цілої проблеми об'єднання німецької території та пов'язаних із такими об'єднаннями питань: безпеки Європи, місця Німеччини в новій конфігурації сил тощо. Відомо було теж, що на віть державний секретар Дж. Ф. Доллес, що його вважали за наче лідером принципалістів у відношенні до СРСР і найменш поквалітним на будь-які поступки Совстам, признавав можливість визнавання східно-німецьких комуністів у ролі "агентів Советського Союзу" на становищі адміністраторів шляхів сполучки між Берліном і Заходом.

Самі Совсти, і самі німецькі комуністи послабили позицію тих кіл у західному світі, які — з ім'я миру та збереження волі за західними німцями і берлінцями — готові були вступити в нові переговори з Совстами. "Завість" заявили, що добування в пропозиції Хрущова фірми "для переговорів про об'єднання Німеччини" — це "небезпечна фантазія", а німецькі комуністи поставили крапку над "ї", потвердивши одержто, що вони "користаються із своїх советських прав" супроти Берліну та його шляхів сполучки. Вод часі Москва і східно-німецький прем'єр Грогголь заявляв, що спроба зах. держав силою промозувати шлях своїм козволем до західного Берліну через нову комуністичну блокаду того міста — означатиме війну. "Накликуванням війни" названо з Москви комуністичні міністри закордонних справ ЗДА, Англії, Франції і Західної Німеччини, оприлюднений після наради в минулу неділю в Парижі, в якому вони рішуче відкинули ультимат Хрущова щодо "вільного міста" Берліну.

Як докладно виглядає становище західного світу в цій останній Берлінській кризі — являється тоді, коли виїде комуніст повної Паризької конференції НАТО і, ще лише коли буде дана офіційна відповідь на ноту Хрущова з 27 листопада. Покищо — за першими коментарями західної преси — підкреслення в Паризькій декларації 4-ох держав з 14 ц. м. нехеті переговорів з німецькими комуністами означає перемогу становища Конрада Аденауера, який спротивився порадам соціалістів та Вілья Брандта. Він не бачить ніякої користі з будь-яких теперішніх переговорів з Москвою, поки вона знову не признає принципи вільних виборів, які базі для об'єднання Німеччини, і поки вона не перестане говорити про "суверенний" характер Східної Німеччини. Аденауер нібито вважав, що час діє на користь Заходу, а не Советів, і що Хрущов не вийде поза погрози війною, якщо побачить, що Захід їх не боїться, — так само як це було з китальськими комуністами і Каймоєм. Покищо стан такий, що, поруч із деклараціями про мир, заговорено знову про війну.

ТРИ РОКИ ОБ'ЄДНАННЯ АФП — НЮ

5-го грудня минуло три роки від того дня, коли обидва робітничі провідники, Джордж Міні та Волтер П. Рутер, перший від Американської Федерації Праці, а другий від Конгресу Індустріальних Організацій, піднесли спільно молоток, щоб зібрати делегатів споністити про закінчення 20-річної боротьби цих двох організацій і про об'єднання в одній спілці АФП-КІО.

Численні промовці змалювали тоді рожеву майбутність робітничої організації, передбачуючи подвоєння числа організованого робітництва, припинення взаємної боротьби між окремими спілками за присвоєння нових членів, очищення робітничих організацій від продажних і злочинних елементів та крашу мобілізацію до змагу за поліпшення життєвого стандарту не тільки робітництва, але й всього американського населення. Після тих оптимістичних передбачувань, один із робітничих провідників тоді сказав: "Якщо нам вдасться перемогти перші три роки, то справа нашої об'єднання адалася. До того часу ми не зможемо нічого більшого здійснити".

Минуло три роки від того часу, і можна вже зробити підсумки успіхів і невдач у житті цієї великої робітничої організації, голова якої Дж. Міні поважно говорив про заснування окремої робітничої партії, якщо існуючі дві великі партії нехтуватимуть вимогами робітництва.

На перший погляд організовані робітничі світ може втішатися тим, що його вплив і політичне значення значно зросло. Від початку так званого "Ню Діла", введенного в 30-их роках нового економічного курсу, не було в Конгресі стільки призначень до робітничих проблем конгресменів і сенаторів, як було в найближчому 86-му Конгресі внаслідок виборів 4-го листопада. Як свій збукток може робітничий записати й те, що тільки в одному з останніх виборів ухвалено протиположну резолюцію про так зване "право на працю".

Добрі настрої робітництва може скріплювати й те, що recessia вже минула, число безробітних не надто високе і Різдов в таких промислових центрах, як Дітройт, Пітсбург, Клівленд і Шикаго, буде радісний, як було в 1957 році. Проте, фактично від робітничих справ А. Г. Рескін згадує в "Ню Йорк Тасмі" й про деякі турботи, які стоять перед робітничими провідниками. Ці турботи можна укласти в 4 пункти:

1. Провідники підприємств мають щораз більше протиставитися домаганням робітничих організацій в справі покращення умов праці та збільшення робітничих прибутків, що може викликати нові страйки.

2. Провідники АФП-КІО обіцяли самі очистити свої організації від продажних елементів, але випустили в цій справі ініціативу з рук, і такі робітничі "боси", як Джеймс Гоффа, надалі урядують і навіть обіцяють збіль-

шити спілку шоферів до 10 мільйонів членів.

3. Ще й досі не вповні об'єднані місцеві відділи промислових та ремісничих організацій, і тому ще не досягнуто дійсного злиття колишніх організацій. А мериканської Федерації Праці і Конгресу Індустріальних Організацій.

4. Деякі соціологи вважають, що, внаслідок поширення механізації праці, число членів робітничих організацій та їхні впливи зменшуватимуться, а натомість зростатиме число так званих білошкірих робітників, які не належать до робітничих спілок, а якби й вдалося їх організувати, то робітничі провідники не зможуть мати на них великого впливу.

Самі робітничі провідники мусять стверджувати, що найголовніші категорії робітників (автомобілісти в Дітройті або палячі в пітсбурзьких сталеварнях) втрачають своє панівне значення, бо на їх місця приходять техніки, рахівники, книговоди та інші.

Критично наставлені робітничі провідники також стверджують, що після трирічного існування об'єднання АФП-КІО число їхніх членів не надто збільшилося. Досі нічого не здійснено з планів заснування в південних штатах клітин АФП-КІО та об'єднання в цій організації працівників інтелектуальних професій. Правда, число членів робітничих організацій дещо збільшилося, але сталося це автоматично, внаслідок того, що в багатьох випадках кожний робітник мусять стати членом робітничої спілки. В численних випадках збільшується заробіток платі робітників внаслідок давніх контрактів про автоматичні зміни заробітків залежно від рівня коштів прожитку.

Провідники робітничих організацій розуміють, що не можна й надалі працювати давніми методами. Не можна однаково трактувати висококваліфікованих працівників із невисококваліфікованими робітниками, про вишкіл яких повинні подбати в першу чергу робітничі організації. Внаслідок автоматизації праці треба буде подумати про зменшення тижневого числа годин.

Організоване робітництво мусять зрозуміти, що повні симпатії всього громадянства воно зможе здобути тільки тоді, коли в провадок робітничих організацій не буде тих злочинних елементів, які сотні разів відмовлялися зізнання на слідчій комісії в Конгресі, покликаючи на п'яту поправку до конституції.

Представники підприємств мусять знати, що часи, коли робітники не мали жадної оборони і були здані на ласку й немилість прадавців — вже належать минулим. Добробут мільйонів робітничих родин — це одностало і добробут всього американського народу.

Український Народний Союз — це суто демократична українська братська організація. Стати її членом, — це не тільки забезпечити себе і ваших рідних матеріально, це значить бути співласником його надбавки і вибирати, чи бути вибраним в його керівні органи

Передвісниками того були невинні повстання, що загорілися то тут, то там. Отож, з метою об'єднати всі повстанські сили на Україні та підготувати загальне повстання у відповідний момент. Головний Отаман Симон Петлюра доручив генералові Ю. Тютюнникові сформувати повстанський штаб. Звичайно, всіл підготови велася у великій таємниці. Малоса на меті виступити після життя. На нещастя, більшовики задалегідь довідалися через своїх агентів, яка хмара збирається над їх головами там, де приборкани орли тільки й чекали слушного часу, щоб знову кинулися на визволення рідного краю. Довідавшись й про деякі повстанські організації на Україні і злізківівали їх ще в серпні місяці. Виступи в Україні поспішили повідомити про це штаб Тютюнника. Довідавшись про це й воляки. Та чи можна спинити розбурхане море? Козаки в таборах хвилювалися і рвалися до бою.

Нехай тепер всякі керенські і ко. домагаються плебісциту на Україні. Дарма! Вік

У ВІДСТУПІ ДО „СТАТУТНИХ ЗАВДАНЬ”

В жовтні 1956-го року було створено в Польщі Українське Суспільно-Культурне Товариство (УСКТ) ізгідно з ініціативи його засновників та й самою назвою, мало займатися передусім суспільно-освітніми над виселеними в 1947 році з рідних земель українцями і їх заступництвом перед центральними та місцевими органами польської комуністичної влади. Засноване на демократичних принципах і з виборними правліннями, це товариство вже після не цілих десяти місяців існування, бо в липні 1957 р., стало звичайною партійною експозитурою із призначуванням збори керівництвом. Обране легально в жовтні 1956 року, правління разом із своїм головою Мажуком змусило його відійти, а його місце зайняли компартійці — Болеський та інші. Замість загальних зборів Товариства, що в них мали б брати участь делегати з усіх місцевих відділів, названа президія УСКТ відбуває тільки т. зв. пленуми головного правління, в яких беруть участь призначені режимом члени президії Головного правління УСКТ і настановлені цією ж президією голови та секретарі воєвідських правлінь УСКТ.

Такий „пленум”, будімо третій з черги, відбувся в другий річний заснування Українського Суспільно-Культурного Товариства, 12 жовтня ц. р. у Варшаві. У пленумі взяло участь 25 членів „головного правління”, крім того, запрошені (а з делегованих місцевими відділами) голови та секретарі воєвідських правлінь УСКТ. Були присутні „з уряду” секретар комісії в справах національних меншостей при центральному комітеті ПОРП, т. зв. Польської Об'єднаної Робітничої Партії, себто офіційного комуністичного партії в теперішній Польщі, якийсь „товариш” А. Слав, представник міністерства культури „товариш” Москальська і представник міністра Ткачова „товариш” Смутинович. Учасники „пленуму” вислухали доповідь названого голови Головного правління УСКТ „товариша” Г. Болеського і, передискутувавши її, затвердили односталою обрання президії до наступного пленуму, якийсь „товариш” Г. Болеського. Крім того, згідно з поведомленням, надрукованим у 42-му числі „Нашого Слова” з 19 жовтня ц. р., „пленум” констатував до складу ГП УСКТ активістів І. Завальського, М. Ковальського, В. Радванецького та Л. Шолдрака. Із огляду на неповний склад президії ГП УСКТ вибрав з-поміж себе до президії Я. Грицьков'яна і В. Радванецького. Цим і ще прийняттям запропонованої „товаришем” Болеським постанови обмежувалася вся робота „пленуму”.

Схвалена пленумом „постанова” базована на доповіді Болеського „про основні напрямки праці УСКТ” і в ній визначені „основні завдання і напрямки роботи на найближчий період”.

І в доповіді і в постанові докладно всіх зусиль для того, щоб, з одного боку, пе-

реконати українців в Польщі, що їх ставилище... покращало і що наступила вже „повна стабілізація українського населення в Польській Народній Республіці”, а з другого боку, щоб зробити ґрунтовний зворот в усіх до теперішньої діяльності УСКТ, відмовляючись від будь-яких суспільних завдань і спрямовуючи всю увагу на диконування „статутних завдань”, тобто на культурно-освітню працю.

У своїй доповіді голова президії УСКТ „товариш” Болеський договорився до того, що дотеперішній „суспільна праця Товариства була протиставленою, бо відбувалася „коштом основних статутних завдань” Українського Суспільно-Культурного Товариства. „Українське населення, — говорив він, — хотіло бачити в Товаристві передусім захисника його економічних інтересів та інституцію, яка змогла б поладжувати його найбільш некуди господарські потреби. Головне правління та його місцеві активісти зацікавлені в цьому не тільки для них робіт, і в раз коштом основних завдань Товариства б виконували. Об'єктивні труднощі не давали, однак, змоги цілковито поладжати ці справи. Десять років зробили своє, і привернули стан українського населення з 1947 року не було не тільки змоги, але і потреби, бо значна частина українців знайшлася в... (Н. В.) кращих матеріальних умовах, ніж мала перед тим”.

Цю ж тенденцію відходу від виконання суспільних завдань Товариства (безперечно наказану комуністичним режимом) виявлено і в прийнятій „третім пленумом ГП УСКТ постанові”. В нових умовах — сказано там — пленум постановляє спрямувати всю діяльність Товариства на виконання статутних завдань УСКТ, себто культурно-освітню і „праці”. Згідно з таким „спримуванням” обмежено в дальших точках постанови всі актуальні завдання Товариства до культ.-освітньої роботи, а про суспільну опіку, не згадано ні словом.

Але ж відступ до „статутних завдань” проявився під час пленуму не тільки в прийнятій пленумом постанові. Болеський у своєму звіті від Президії гостро накинув на актив Товариства за те, що він не протидіяв „сильним настроям повернення” серед виселених українців, зокрема, що цей актив не вів відповідної акції проти поширювання „літок”, що, мовляв, „прийняття господарства на Заході раз за раз переверталося справою повернення”. Зокрема, затарував Болеський за це актив УСКТ із Зеленогурського та Вроцлавського воєвідств.

Скритикував Болеський за „невідповідну політику” також і редакцію органу УСКТ „Наше Слово”. „Помішувати в „Нашому Слові” деякі матеріали — заявив він, — викликавали нездоволення читачів (треба читати: партійних і урядових чинників — Н. В.). С зрозумілим, що газета при великих занедбан-

нях у поладженні господарських справ українців широко зайнялася цією проблемою... Але газета не остерегалася неправильного наслідування цих справ. Дійсність життя українців це не тільки повалені будинки, трудила матеріальна ситуація. Поруч з показанням великих занедбань не можна не бачити і позитивних явищ. В газеті не відзеркалювалося відрізних господарів на Заході, їх вкладу в загосподарювання цих теренів. Матеріальні газети також не освітлювали з достатньою гостротою усіх тих позитивних змін в положенні українського населення, які наступили в 1956-1958 роках. Усе це родило серед людей песимізм, невіру в можливість покращення своєї долі, ставило їх в ситуації без виходу”.

Питання, хто кинув українців у Польщі в таку безвихідну ситуацію і хто допомагає їм в цій ситуації відвернути, ні Болеський, ні учасники пленуму не висвітлювали. А воно відоме всім українцям у Польщі.

І. В.

обмалі і то старої зброї, лиху одягину і взуття. Запал грів їх і гнів уперд. Оця Болеська група наблизилася із волинських лісів до польсько-большевницького кордону, розбрелла польську прикордонну сторожу і вийшла на большевницьку сторону України.

ДВОБІЧНИЙ НАСТУП

І. Крилов

Недавно група українських справді сталося чудо і комуністичного загону, не треба писати нових як 12-14 томів. Для того правдивого мислу Українці слід лише знати зброю, витягти з утасмичених „книжковича” та архівів і перевидати для широкого вжитку українського народу на рідних землях 10 томів „Історії України-Руси” М. Грушевського, як це зробила українська політична еміграція у вільному демократичному світі.

Совєтські історіки припустили говорити і писати про намір видати багатотомову історію України українською політичною еміграцією. І в своїм перевиданні десяти томів „Історії України-Руси” М. Грушевського, а також відомості, що їх подано вийти десяти тому, де сказано, що на липень 1958 р. (час закінчення перевидання) „Історії України-Руси” М. Грушевського відіслало до 17 країн вільного демократичного світу, а в тих країнах у 130 містах вона вже є в численних приватних і публічних бібліотеках; як і бібліотеках науково-дослідних установ та університетів. Припустило їх те, що вільний демократичний світ може дозволити про Україну не з комуністичних історичних фальсифікатів, а з наукового, джерельно у ґрунтованого твору академіка М. Грушевського — десяти томів „Історії України-Руси”, твору, що своєю історичною правдою руйнує всілякі — білі чи червоні — імперіалістичні концепції про Схід Європи. А цього комуністичні стрепити не можуть. Вони мусять дати багатотомову історію України, покомуністичному сфальшовану.

Чи постановою совєтських істориків є лише пропагандивний аркушений паперу, чи колись вона стане реальністю і дасть світові ще один історичний фальсифікат у боротьбі з наукою, обґрунтованою історичною концепцією М. Грушевського, концепцією, яку прийняли навіть деякі російські історики (проф. Любавський, проф. Платонов, проф. Пресняков, проф. Стружков), а також німецькі (проф. Ганс Кох), чеські (проф. Відла) і багато інших — покаже майбутнє.

Так, певно з примусу, зареагували на видання „Історії України-Руси” М. Грушевського історики в Києві, бо саме в цей час Грушевський своєю науковою історичною концепцією задав смертельний удар старій російській імперіалістичній концепції про „єдиную і неделимую”, концепції, яку цілковито прийняли і якої невідступно тримаються червоні володарі, створивши на базі „єдиної і неделимої” комуністичний СРСР.

Однак, на перевидання десяти томів „Історії України-Руси” М. Грушевського реагують не лише там, за залізною заслоною. Реагують і тут, у Нью-Йорку. І в тих двох реакціях, які йдуть з протилежних кінців світу — східного і західного — є, прямо зловіща, не просто подібність, а цілковита сутулосність. У Києві покищо лише постановили видати ще один історичний фальсифікат, а в Нью-Йорку також приготували таку „історію”, яка має бути спробою заперечити (Закінчення на стор. 4-й)

СХОДИТЬСЯ ДРУЗІ... Сходять друзі з сяду, заліпавши садові, дим цигарок у повітря, як хмарки, повіє, в'ються стовпи диму, знак тепла і погоди. Щобетом повен п'яничий зволожений ліс.

Збудуться, може, нарешті газети, прогнози? „Хмарність мільна без опалі”.

Разом і сквериди, казку було... Висуперч тинь відчуження, проходили дзвони, А як грозу відчували нам — сонце пекло.

Першими групами... Сад нас порадить, і разом скштуємо їх, саджасмо днів, Тішимося разом на юний волюський горіх.

Сонце на заході, до „вечірнього пруття”, Іні полюбляв говорити покійний Неуч... Добре нам мати на світі хороше друга, Друзів — це врадо... Живи, молодий і пращай!

МАКСИМ РИЛЬСКИЙ

БЕЗСМЕРТНІ

(1)

В історії народів іноді трапляються такі події, які ніколи не забуваються. Про них все згадується з побожною і зони залишаються святощами навіки. Іх переказують із гордою настановою поколінням, а ті черпають сили й енергію від вічного живого джерела хоробрості й самоповаги минулих борців.

Одною з таких подій для нас є Базар — драма з часів 2-го Зимового походу, під командою генерала Юрка Тютюнника. Довгою лавою проходять перед нашими духовними очима мовчазні тіні мучеників-героїв. Їх руки сковали, але очі горять запалом, а на устах одно — Україна! Їх було 359! Це ко-

*) Полковник ген. штабу Володимир Савченко помер 18-го листопада 1957 р. „Безсмертні” — це одна з останніх його праць.

відміне від часу першого Зимового походу 1919/1920 році. Тоді проти них провадили збройну боротьбу, крім українців, білі армії Денікіна, Колчака, згодом Врангеля. Західний світ для них також був невеликий, і це зв'язувало їм руки. Тепер, у 1921 році армії білих злізківовано. Відносини більшовиків із Заходом почали налагоджуватися, бо з найбільшим суспільством — поляками, яким допомагали французи зброєю, на болях та іншим військовим майном, був підписаний у Ригі в березні місяці того року вигідний договір. Здавалося, ніщо вже не перешкодить червоним володарям укріплити свою владу на безборонній Україні, і вони, почувачи себе сильнішими, вже без церемонії забиралися приборкувати її та притискати різними драчками: продпагою, грабінками, арешти, вилучування „петлюрівців” тощо. Закуштували народні маси червоного обіцаного „раю”.

Надійшов 1921 рік. Здавалося, червоний ворог, що запосів Україну, може спокійно панувати. Оскільки становище більшовиків було тоді

Передвісниками того були невинні повстання, що загорілися то тут, то там. Отож, з метою об'єднати всі повстанські сили на Україні та підготувати загальне повстання у відповідний момент. Головний Отаман Симон Петлюра доручив генералові Ю. Тютюнникові сформувати повстанський штаб. Звичайно, всіл підготови велася у великій таємниці. Малоса на меті виступити після життя. На нещастя, більшовики задалегідь довідалися через своїх агентів, яка хмара збирається над їх головами там, де приборкани орли тільки й чекали слушного часу, щоб знову кинулися на визволення рідного краю. Довідавшись й про деякі повстанські організації на Україні і злізківівали їх ще в серпні місяці. Виступи в Україні поспішили повідомити про це штаб Тютюнника. Довідавшись про це й воляки. Та чи можна спинити розбурхане море? Козаки в таборах хвилювалися і рвалися до бою.

Нехай тепер всякі керенські і ко. домагаються плебісциту на Україні. Дарма! Вік

уже відбувся безліч разів: це селянські і військові з'їзди в революційні часи 1917 р.; це вільні змагання; це повстання українських селян і робітників; це Крути і це безсмертна кривава свята печатка на українській землі — Базар. Це найвища, найчистіша жертва, безприкладний випадок героїзму в історії — цей 2-й Зимовий похід воликів-українців з-поза дрозів. Це безумство хоробрих, вони не слухали холодних розважливих голосів остероги. Для них не існувало жадних перепон: вперед за волювання рідного краю! Коли кличе рідна кров, коли серце горить запалом боротьби, готове на самопожертву, на смерть у бою, — тоді року замовкає.

Ось таких воликів підбрав собі генерал Ю. Тютюнник до походу на Україну. Не знаємо, чи був він певний успіху після того, як відкриття була більшовиками підготовка до загального повстання і відбулися численні арешти повстанських органі-

раїнець бореться, він зробив правильно, що пішов без огляду на несприятливі обставини. Так треба було. Того вимагав момент. Він мусів закінчити розпочате діло і самому перекопати в дійсній ситуації на Україні.

І ось на початку листопада 1921 р. він вирушив із своїм відділом на схід. Цей відділ був у складі 1500-2000 воликів. Щоб легше було вирватися з Польщі, були менші помітніми, щоб зручніше було маневрування на Україні, цей відділ поділено на дві групи: Волинську й Подільську. При Волинській групі був сам Ю. Тютюнник із своїм повстанським штабом, Подільська група рушила на схід під командою полковника Палія.

Була ще й третя група — Басарабська, під командою генерал-хорунжого Г. Гулюго-Гуленка. За остання через різні перешкоди не могла прорватися з Румунії на Україну.

Отож, уночі проти 4-го листопада виступило наше славне воцтво в другий Зимовий похід. Дарма, що мали

Але, на нашу думку, як ук-

Але, на нашу думку, як ук-

